

นวัตกรรม

โครงการ Innovation for Thai Education (IFTE) นวัตกรรม การศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา

ประจำปี
2569

การพัฒนา

นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลำพูน

ธีรพงศ์ สกุลบวรเกียรติ

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนอนุบาลลำพูน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

คำนำ

ตามที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินโครงการ Innovation for Thai Education (IFTE) นวัตกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ตามบริบทของพื้นที่จังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนและ บุคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ในการต่อยอดและสร้างสรรค์ผลงาน 2) เพื่อเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานด้านการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถดำเนินชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบนสังคมโลกวิถีใหม่ได้อย่างสง่างาม โดยได้ดำเนินงานการพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ทั้งนี้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอข้อมูลนวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ฉบับนี้ประกอบด้วย ความสำคัญของนวัตกรรม วัตถุประสงค์การดำเนินงาน ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมการทดลองใช้นวัตกรรม ภาคผนวก เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการนำเอาใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในครั้งนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลำพูนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากลให้มีคุณภาพ สามารถพัฒนานักเรียนให้สูงกว่ามาตรฐานทางการศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน สร้างความเชื่อมั่นต่อชุมชนต่อไป

ธีรพงศ์ สุกุลบรรเกียรติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
รายงานผลการดำเนินงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)	
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์	3
3. ขอบเขตการดำเนินงาน	4
4. วิธีการดำเนินงาน	4
5. ผลการดำเนินงาน	22
6. สรุปผลการดำเนินงาน	32
7. ภาคผนวก	
บรรณานุกรม	ง

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 สังคมโลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีมากกว่าความรู้ตามเนื้อหาวิชา แต่ต้องสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ทำงานร่วมกับผู้อื่น และตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อตนเองและส่วนรวม การจัดการศึกษาจึงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถกำกับเป้าหมาย วางแผน เลือกวิธีการเรียนรู้ และประเมินพัฒนาการของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565; Knowles, 1975; Taylor & Hamdy, 2013)

การเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การเลือกแหล่งเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อเชื่อมโยงกับกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยให้ผู้เรียนมิได้เป็นเพียงผู้รับความรู้ แต่สามารถนำข้อมูลและประสบการณ์มาสร้างแนวคิด คำอธิบาย วิธีแก้ปัญหา หรือผลงานที่มีความแปลกใหม่และเหมาะสมกับบริบทได้ การเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นฐานสำคัญของการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้อย่างมีความหมาย และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (Knowles, 1975; Zhoc et al., 2018)

แนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 3 ชั้น ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ (Passion) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การดำเนินกระบวนการเรียนรู้ (Progression) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวางแผน แสวงหาความรู้ ตรวจสอบความก้าวหน้า และปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม และการสร้างสรรค์ผลงาน (Production) ซึ่งผู้เรียนได้นำความรู้และประสบการณ์มาสร้างผลงาน นำเสนอ แลกเปลี่ยน และสะท้อนผลการเรียนรู้ กระบวนการดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายใน มีความรับผิดชอบ และสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565; Wang & Ji, 2021)

ในกระบวนการดังกล่าว บทบาทของครูเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดเนื้อหาเป็นผู้โค้ช ผู้ออกแบบประสบการณ์ และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ครูมีหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ ตั้งคำถามกระตุ้นการคิด จัดเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ ให้คำปรึกษา และสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสะท้อนคิด บทบาทนี้ช่วยให้ผู้เรียนกล้าตั้งคำถาม กล้าทดลองแนวคิดใหม่ เรียนรู้จากความผิดพลาด และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างแท้จริง (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561; Kemp et al., 2022) งานศึกษาที่เกี่ยวข้องยังชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำกับตนเองและสร้างสรรค์ผลงานสามารถส่งเสริมความกระตือรือร้น ความสุขในการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Zhoc et al., 2018; Ma et al., 2023)

สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องเชื่อมโยงความรู้ทั้ง 5 สาระ ได้แก่ ศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เข้ากับสถานการณ์จริงของผู้เรียน เนื่องจากเป้าหมายสำคัญของ

สังคมศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่ที่การจดจำเนื้อหา แต่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เหตุผลทางคุณธรรม ตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ตรวจสอบข้อมูลและหลักฐาน ตลอดจนมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของโรงเรียน ชุมชน และสังคมอย่างรับผิดชอบ (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561; สุริยา เหมตะศิลป์, 2553)

การพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้สังคมศึกษา เพราะปัญหาทางสังคมส่วนใหญ่มีความซับซ้อนและไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ผู้เรียนต้องสามารถคิดได้อย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนมุมมอง เสนอแนวทางที่แตกต่าง และพัฒนาแนวคิดให้มีความเหมาะสมกับบริบท การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูลจากหลายแหล่ง วิเคราะห์สถานการณ์จากหลายมุมมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างผลงาน จึงช่วยพัฒนาความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการคิดเชิงสร้างสรรค์ ขณะเดียวกัน การพัฒนาสมรรถนะความเป็นพลเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของรายวิชาสังคมศึกษา ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ กติกา และโครงสร้างของสังคม ควบคู่กับการมีเจตคติที่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับความแตกต่าง และรับผิดชอบต่อส่วนรวม นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องมีทักษะในการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง การพัฒนาความเป็นพลเมืองจึงต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้และการคิด ด้านสังคมและอารมณ์ และด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม มิใช่ประเมินจากการจดจำเนื้อหาเพียงอย่างเดียว (UNESCO, 2015)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้สอนจึงพัฒนา นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเองเชิงสร้างสรรค์ วิธีการเรียนรู้เชิงพื้นที่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ วิธีการทางประวัติศาสตร์ การสร้างองค์ความรู้ และการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ M: Getting Problems Mission การระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ K: Reviewing Knowledge การทบทวนความรู้เดิม J: Joining Collaborative Learning การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสืบค้นคำตอบ C: Constructionist Learning การสร้างองค์ความรู้ E: Evaluation การตรวจสอบและประเมินผล และ P: Presentation การนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์

รูปแบบ MKJCEP Model มีความสำคัญในฐานะเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนการเรียนรู้สังคมศึกษาจากการรับฟังและจดจำเนื้อหาไปสู่การเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนได้เริ่มต้นจากปัญหาหรือสถานการณ์ใกล้ตัว เชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ สืบค้นและตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แลกเปลี่ยนมุมมอง สร้างข้อสรุป และพัฒนาความรู้เป็นผลงานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ กระบวนการดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับวิธีการเรียนรู้เชิงพื้นที่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบผลงาน และการนำเสนอ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์และแหล่งเรียนรู้จริงอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ การนำบริบทของจังหวัดลำพูนมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้ยังช่วยให้เนื้อหาสังคมศึกษามีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น ผู้เรียนสามารถศึกษาศาสนา สถาน ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ประวัติศาสตร์ ชุมชน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น แล้วนำองค์

ความรู้มาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การเรียนรู้เชิงพื้นที่จึงช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ความตระหนักต่อปัญหาส่วนรวม และความรับผิดชอบในการร่วมอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (Mangkhang et al., 2021)

ดังนั้น นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในหลายมิติ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดเชิงสร้างสรรค์ การแสวงหาและตรวจสอบข้อมูล การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ และสมรรถนะความเป็นพลเมือง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปสร้างผลงานหรือแนวทางแก้ปัญหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ขณะที่ครูมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ สามารถนำไปปรับใช้กับสาระต่าง ๆ ของสังคมศึกษาและขยายผลสู่ระดับชั้นหรือบริบทอื่นได้ อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่คิดเป็น ทำเป็น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีส่วนร่วมสร้างสังคมที่ยั่งยืนในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

2.1 เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานและนวัตกรรมที่สะท้อนการคิดอย่างเป็นระบบ

2.1.1 เพื่อพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.3 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานจากการเรียนรู้สังคมศึกษา

2.1.4 เพื่อศึกษาประสิทธิผลและพัฒนาแนวทางการขยายผลนวัตกรรม MKJCEP Model ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.2 เป้าหมายระบุจำนวนผลงานนวัตกรรมและหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้นวัตกรรมอย่างชัดเจน

2.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลำพูน ปีการศึกษา 2569 จำนวน 260 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model อย่างเป็นระบบ

2.2.2 นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมจากการเรียนรู้ อย่างน้อย 2 รูปแบบ ได้แก่ ผลงานมีคุณค่าหรือน้อยสร้างสรรค์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

1) หนังสือเล่มเล็ก สื่อดิจิทัล คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก หรือผลงานสร้างสรรค์เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีผลงานอย่างน้อย 1 ชิ้นต่อกลุ่ม รวมไม่น้อยกว่า 52 ชิ้น

2) นักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2.2.3 นักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีผลการประเมินการคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับดีขึ้นไป

2.2.4 นักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีผลการประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมืองอยู่ในระดับดีขึ้นไป

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

การพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำหนดขอบเขตการดำเนินงานดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 260 คน ซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1) ระยะทดลองใช้และปรับปรุงนวัตกรรม ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อศึกษาความเหมาะสมของกิจกรรม ระยะเวลา สื่อการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผล ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนรู้

2) ระยะนำไปใช้และขยายผล ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกห้องเรียน จำนวนรวม 260 คน โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

4. ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรม

1) สภาพปัญหาก่อนการพัฒนา

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในสังคมหลังดิจิทัลเป็นความท้าทายสำคัญของสถานศึกษา เนื่องจากสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนต้องเผชิญกับข้อมูลจำนวนมาก การสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล ตลอดจนการนำปัญญาประดิษฐ์ โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์เชิงกำเนิดมาใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีวิจารณญาณ ปลอดภัย มีจริยธรรม และยังคงมีความเป็นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง มิใช่ใช้เทคโนโลยีเพื่อรับคำตอบหรือทดแทนกระบวนการคิดของตนเองเพียงอย่างเดียว (Miao & Holmes, 2023)

เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดเนื้อหาหรือการให้ผู้เรียนจดจำข้อเท็จจริง แต่ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ สะท้อนคิด ตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติอย่างรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความเป็นผู้กระทำการของผู้เรียนหรือ Student Agency ตามกรอบ OECD Learning Compass 2030 ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณค่า เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและร่วมสร้างอนาคตที่ดีแก่ตนเองและสังคมได้ (OECD, 2019)

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมีเนื้อหาครอบคลุมสาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการคิด ทักษะการดำเนินชีวิต ตลอดจนคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นสมาชิกที่รับผิดชอบต่อสังคม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) อย่างไรก็ตามเนื้อหาสังคมศึกษาหลายเรื่องมีลักษณะเป็นนามธรรม มีความซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของโลก หากจัดการเรียนรู้โดยเน้นการบรรยาย การอ่านจากหนังสือเรียน และการท่องจำข้อเท็จจริง ผู้เรียนอาจไม่เห็นความสัมพันธ์ขององค์ความรู้ในแต่ละสาระ ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตจริง และขาดโอกาสในการตั้งคำถาม สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนมุมมอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

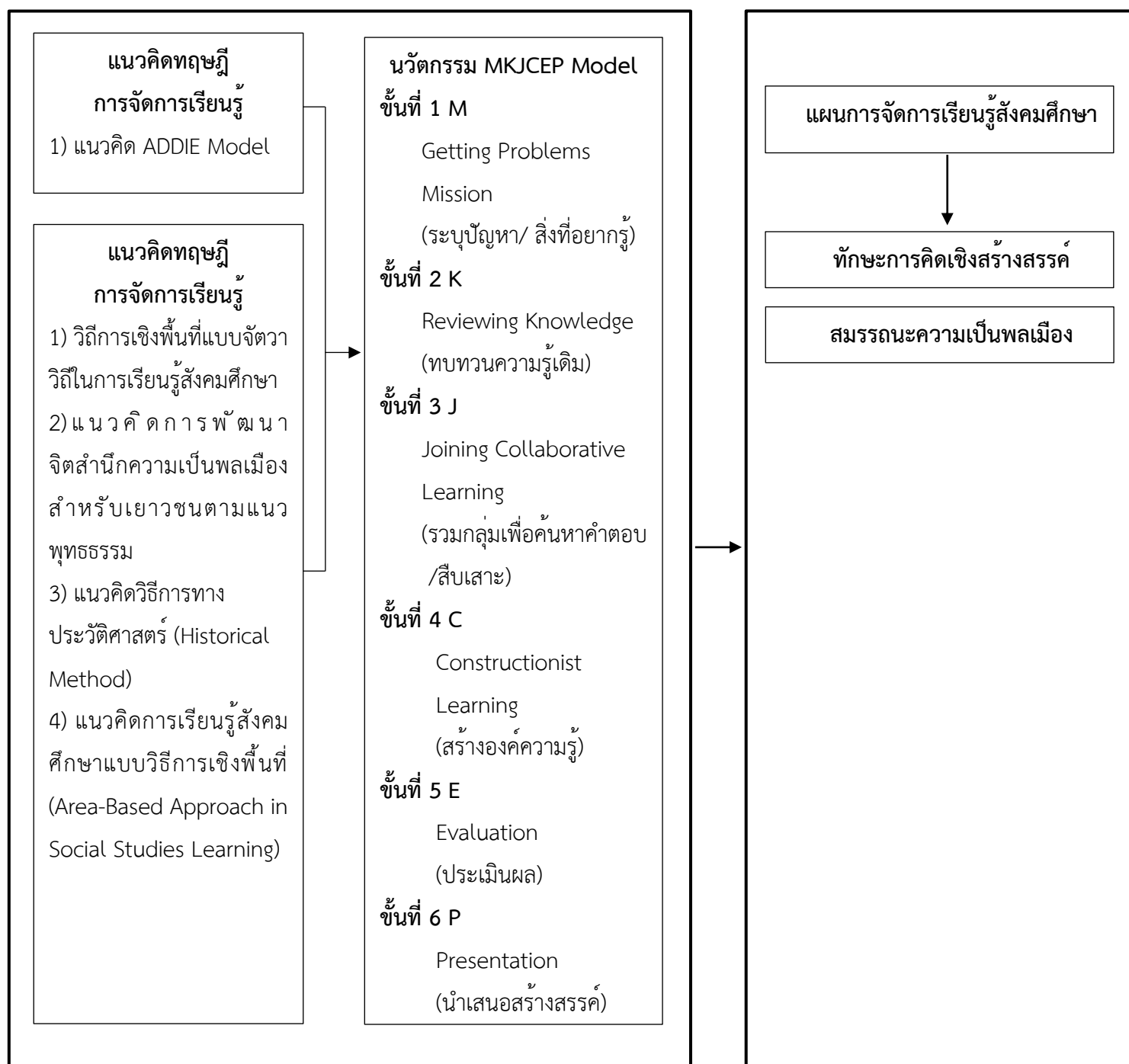
จากการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลำพูน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 260 คน พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 68.42 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ร้อยละ 70 โดยมีผู้เรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 63.85 และมีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 36.15 เมื่อพิจารณาผลการประเมินจำแนกตามระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามในระดับความรู้และความเข้าใจได้ แต่ยังมีข้อจำกัดในการตอบคำถามระดับการคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของสถานการณ์ทางสังคม การพิจารณาข้อมูลจากมุมมองที่หลากหลาย การเชื่อมโยงหลักธรรมกับการดำเนินชีวิต การวิเคราะห์การตัดสินใจทางเศรษฐกิจ การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและหลักฐาน ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางจัดการปัญหาทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ยังพบว่า ผู้เรียนบางส่วนรอรับคำอธิบายและคำตอบจากผู้สอน ขาดความมั่นใจในการตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถวางแผนการสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง และยังมีข้อจำกัดในการแบ่งหน้าที่ รับฟังความคิดเห็น และทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดข้อมูลฝ่ายเดียวหรือเป็นการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) จึงไม่สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และไม่เอื้อต่อการพัฒนาความเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ แม้ผู้เรียนจะสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัลได้อย่างสะดวก แต่ยังคงขาดทักษะในการกำหนดคำค้น คัดเลือกแหล่งข้อมูล ตรวจสอบผู้เขียน เปรียบเทียบข้อมูล และอ้างอิงหลักฐานอย่างถูกต้อง ผู้เรียนบางส่วนมีแนวโน้มเชื่อหรือใช้ข้อมูลจากผลการค้นหาและคำตอบของปัญญาประดิษฐ์โดยไม่ตรวจสอบความถูกต้อง ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อการใช้ข้อมูลคลาดเคลื่อน การละเมิดผลงานของผู้อื่น และการขาดกระบวนการคิดด้วยตนเอง ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจึงต้องได้รับการบูรณาการเข้ากับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และใช้ข้อมูลอย่างรับผิดชอบ (UNESCO, 2021)

ในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์ ผู้เรียนยังมีโอกาสจำกัดในการคิดคำตอบที่หลากหลาย การเปลี่ยนมุมมอง การเสนอแนวคิดที่แตกต่าง และการพัฒนาแนวคิดให้เป็นผลงานที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ ทั้งที่ความคิดสร้างสรรค์มิได้หมายถึงความแปลกใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ครอบคลุมถึงการสร้างแนวคิดหรือผลงานที่มีความใหม่และเหมาะสมกับบริบทหรือสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ (Runco & Jaeger, 2012) การจัดกิจกรรมที่มีคำตอบตายตัวและเน้นความถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจึงอาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออของผู้เรียน

ด้านสมรรถนะความเป็นพลเมือง ผู้เรียนยังต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกของโรงเรียน ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก ทั้งด้านความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิและความแตกต่าง การมีเหตุผลในการตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม UNESCO กำหนดมิติสำคัญของการศึกษาความเป็นพลเมืองไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และการคิด ด้านสังคมและอารมณ์ และด้านพฤติกรรม ซึ่งควรได้รับการพัฒนาอย่างสัมพันธ์กัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมสร้างสังคมที่เป็นธรรม สงบสุข และยั่งยืน (UNESCO, 2015) ขณะเดียวกัน จังหวัดลำพูนมีต้นทุนทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งแหล่งศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา เศรษฐกิจ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม แต่การนำบริบทและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่ต่อเนื่อง ผู้เรียนจึงมีโอกาสดำเนินการสำรวจปัญหาหรือปรากฏการณ์ทางสังคมจากสถานการณ์จริง ขาดประสบการณ์ในการรวบรวมข้อมูลจากบุคคลและแหล่งเรียนรู้หลายประเภท และยังไม่สามารถใช้ความรู้เพื่ออธิบาย เสนอแนวทางแก้ปัญหา หรือสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนได้อย่างชัดเจน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้สอนจึงพัฒนา นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมุ่งเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากผู้รับความรู้ไปสู่ผู้ตั้งคำถาม ผู้สืบค้น ผู้ร่วมสร้างองค์ความรู้ และผู้สร้างสรรค์ผลงาน รูปแบบดังกล่าวประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ การทบทวนความรู้เดิม การเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างองค์ความรู้ การประเมินผล และการนำเสนออย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ MKJCEP Model จึงเป็นแนวทางในการเชื่อมโยงสาระสังคมศึกษากับสถานการณ์จริง บริบทท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถาม สืบค้นและตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาจากหลายมุมมอง ทำงานร่วมกัน สร้างองค์ความรู้ ผลิตผลงาน และสะท้อนผลการเรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์ สมรรถนะความเป็นพลเมือง การรู้เท่าทันข้อมูล และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม

2) กรอบแนวคิดในการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม

ซึ่งผู้สอนได้ทบทวนวรรณกรรมพัฒนาตามกรอบแนวคิด ADDIE Model ซึ่งนวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2561) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เรียกว่า วิธีการเชิงพื้นที่แบบจัดวางวิธีในการเรียนรู้สังคมศึกษา หรือ The Four P's of Area-Based Approach in Social Studies Learning: 4P ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ Kemmis & Mc Taggart (1988) แนวคิดการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนตามแนวพุทธธรรมของ สิริวรรณ ศรีพหล (2548) แนวคิดวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) ของชัยรัตน์ โตศิลาและวรัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555) และแนวคิดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบวิธีการเชิงพื้นที่ (Area-Based Approach in Social Studies Learning) ของ Mangkhang (2021) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิด MKJCEP MODEL ประกอบด้วยขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 M Getting Problems Mission (ระบุปัญหา/ สิ่งที่ยากรู้)

ขั้นที่ 2 K Reviewing Knowledge (ทบทวนความรู้เดิม)

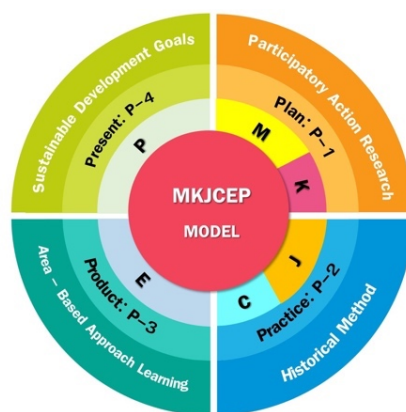
ขั้นที่ 3 J Joining Collaborative Learning (รวมกลุ่มเพื่อค้นหาคำตอบ/

สืบเสาะ)

ขั้นที่ 4 C Constructionist Learning (สร้างองค์ความรู้)

ขั้นที่ 5 E Evaluation (ประเมินผล)

ขั้นที่ 6 P Presentation (นำเสนอสร้างสรรค์)

แผนภาพที่ 1 นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิด

เชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอนุบาลลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2.5 ขั้นตอนการพัฒนานวัตกรรมและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรเนื้อหาหลักการจุดมุ่งหมายของรายวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการสอนสังคมศึกษาเพื่อเตรียมพลเมืองโลกในโรงเรียนวิถีใหม่ จุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ รายละเอียดของเนื้อหาวิชาและการวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมือง เพื่อคิดค้นกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้สอนได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีการสอนสังคมศึกษาเพื่อเตรียมพลเมืองโลกในโรงเรียนวิถีใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมพัฒนาตามกรอบแนวคิด ซึ่งนวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาเพื่อเตรียมพลเมืองโลกในโรงเรียนวิถีใหม่ของโรงเรียนอนุบาลลำพูน ได้สังเคราะห์ของ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2561) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เรียกว่า วิธีการเชิงพื้นที่แบบจัดวางวิถีในการเรียนรู้สังคมศึกษา หรือ The Four P's of Area-Based Approach in Social Studies Learning: 4P ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ Kemmis & Mc Taggart (1988) แนวคิดการพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนตามแนวพุทธธรรมของ สิริวรรณ ศรีพล (2548) แนวคิดวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) ของชัยรัตน์ โตศิลาและวรัญ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555) และแนวคิดการเรียนรู้สังคมศึกษาแบบวิธีการเชิงพื้นที่ (Area-Based Approach in Social Studies Learning) ของ Mangkhang (2021)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้/รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 สาระ ได้แก่ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ โดยกำหนดสมรรถนะการเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้เป็นแกนหลัก สู่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs สอดคล้องตามสมรรถนะการเรียนรู้/มาตรฐานการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีจากการทบทวนวรรณกรรมคือนวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Participatory Action Research

(Plan P-1)

ขั้นที่ 1 M Getting Problems Mission (ระบุปัญหา/ สิ่งที่ยากรู้)

ขั้นที่ 2 K Reviewing Knowledge (ทบทวนความรู้เดิม)

Historical Method

(Practice P-2)

ขั้นที่ 3 J Joining Collaborative Learning (รวมกลุ่มเพื่อค้นหาคำตอบ/ สืบเสาะ)

ขั้นที่ 4 C Constructionist Learning (สร้างองค์ความรู้)

Area-Based Approach Learning

(Product P-3)

ขั้นที่ 5 E Evaluation (ประเมินผล)

Sustainable Development Goals

(Present P-4)

ขั้นที่ 6 P Presentation (นำเสนอสร้างสรรค์)

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ในแต่ละคาบเรียนเพื่อออกแบบกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์และการจัดเตรียมสื่อการสอนที่ต้องใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตาม 5 สารการเรียนรู้

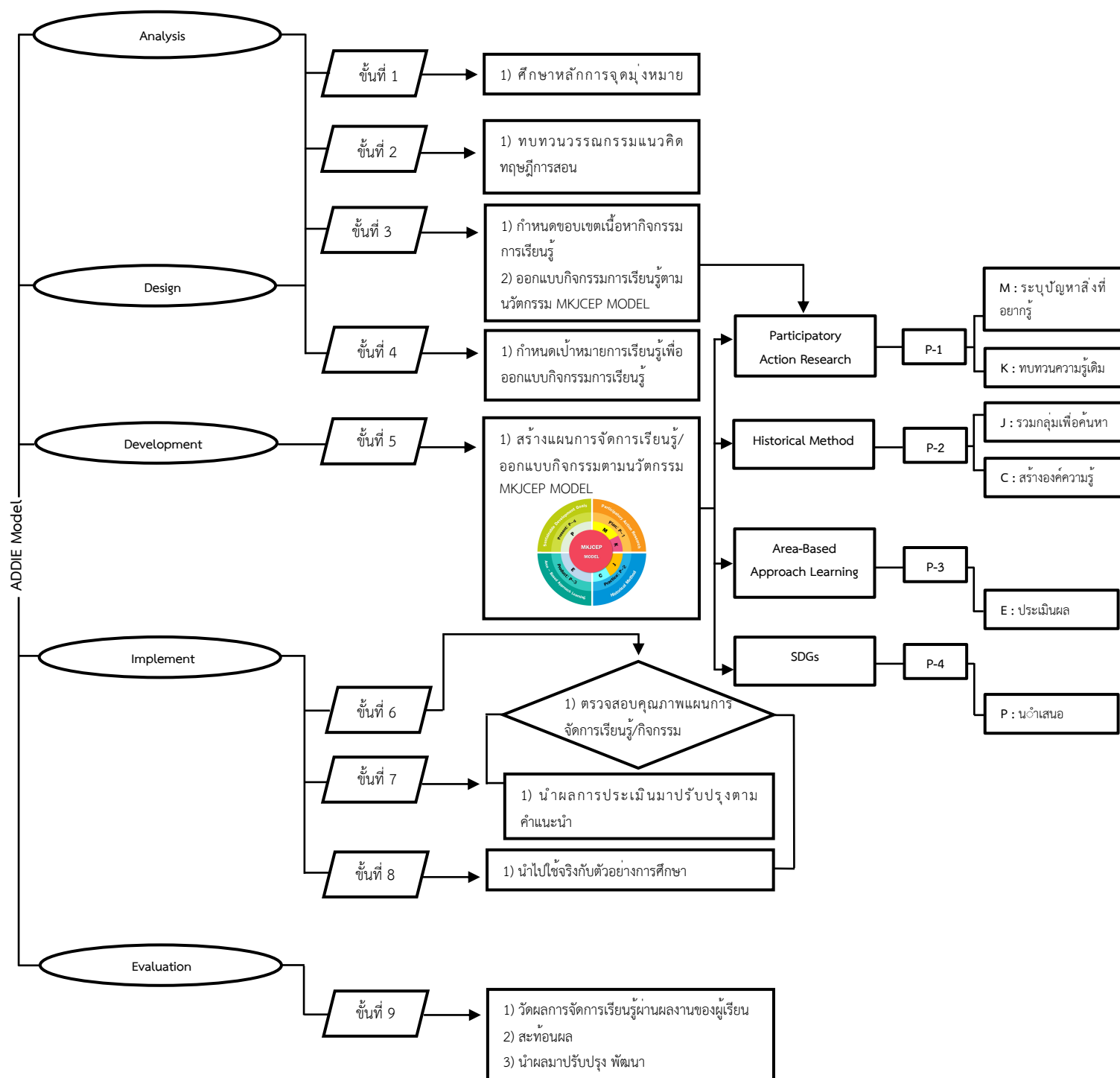
ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์จากแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ประมาณค่า 3 ระดับที่ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยการหาค่าเฉลี่ยของคุณภาพตามรายการประเมินโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ≥ 1.50 นำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 7 ศึกษาคำแนะนำ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาของผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 8 นำไปใช้จริงกับตัวอย่างการศึกษา

ขั้นตอนที่ 9 การวัดผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ซึ่งวัดจากผลลัพธ์การเรียนรู้คือ ผลงานที่สะท้อนความรู้ในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้นำมาสรุปเพื่อหาวิธีการพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมสร้างสรรค์อย่างสมบูรณ์และยั่งยืน

ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาในรูปแบบผังงาน (Flowchart)

3) การสร้างพัฒนาเครื่องมือ

ผู้สอนได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมแต่ละชนิดตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรเนื้อหาหลักการจุดมุ่งหมายของรายวิชาสังคมศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้รายละเอียดของเนื้อหาวิชาและการวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อคิดค้นกิจกรรมจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้สอนได้รวบรวมกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ของรายวิชาสังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ในแต่ละคาบเรียนเพื่อออกแบบการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ และการจัดเตรียมสื่อการจัดการเรียนการสอนที่ต้องใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา จากแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา โดยประมาณค่า 3 ระดับที่ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินโดยการหาค่าเฉลี่ยของคุณภาพตามรายการประเมินโดยพิจารณาค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ≥ 1.50 นำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 7 ผลการประเมินพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา มีการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดีและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญดังนี้ ข้อจำกัดในเรื่องเวลาในชั้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจจะใช้เวลามากแนะนำให้แบ่งชั่วโมงการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 8 ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงกับตัวอย่างการศึกษา

3.2 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกณฑ์ระดับคุณภาพ 3 ระดับ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาตำราเอกสารตัวอย่างเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาสร้างให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหัวข้อรายการประเมินของแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้วัตรกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบหาความเหมาะสมของรายการประเมินในแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้วัตรกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 4 นำให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย ระดับคุณภาพ
1. การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้		
1. ความสอดคล้องกับผู้เรียน	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา	3.00	นำไปใช้ได้
3. ความครอบคลุมสาระด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	3.00	นำไปใช้ได้
2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้		
1. ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความสัมพันธ์กับเนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล และประเมินผล	3.00	นำไปใช้ได้
3. ความครอบคลุมสาระด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	2.00	นำไปใช้ได้
3. การกำหนดสาระสำคัญ		
1. ความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้	2.88	นำไปใช้ได้
3. ความถูกต้องของสาระสำคัญแสดงความคิดรวบยอดหรือแก่นของเนื้อหา	2.88	นำไปใช้ได้
4. การกำหนดสาระการเรียนรู้		
1. ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน	3.00	นำไปใช้ได้
3. ความเหมาะสมกับวัย และวุฒิภาวะของผู้เรียน	3.00	นำไปใช้ได้
4. การจัดเรียงระดับความยากง่ายของสาระการเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
5. การกำหนดกระบวนการเรียนรู้		
1. การจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความครอบคลุมสาระการเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
3. ความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
4. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด และแสดงออก	3.00	นำไปใช้ได้
5. การส่งเสริมให้ผู้เรียนคนพบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	3.00	นำไปใช้ได้

ตารางที่ 3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรายการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้นวัตกรรม การสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็น พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย ระดับคุณภาพ
6. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน หรือเป็นกระบวนการ	3.00	นำไปใช้ได้
7. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง	3.00	นำไปใช้ได้
8. การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์จากการเรียนรู้กับชีวิตจริง	3.00	นำไปใช้ได้
9. การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.00	นำไปใช้ได้
10. การเน้นกระบวนการเรียนรู้ฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น	3.00	นำไปใช้ได้
11. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม	2.88	นำไปใช้ได้
12. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม	3.00	นำไปใช้ได้
13. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	2.88	นำไปใช้ได้
6. สื่อ และแหล่งเรียนรู้		
1. ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ และกิจกรรม การเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น	3.00	นำไปใช้ได้
3. ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.00	นำไปใช้ได้
4. เหมาะสมกับบุคลิกภาพ วัยของผู้เรียน	3.00	นำไปใช้ได้
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อ เทคโนโลยี สื่อสารสนเทศ สื่อจากธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	3.00	นำไปใช้ได้
7. การกำหนดวิธีการวัด และประเมินผล		
1. ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.00	นำไปใช้ได้
2. ความครอบคลุมด้าน พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย	3.00	นำไปใช้ได้
3. วิธีการวัด และเครื่องมือมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา	3.00	นำไปใช้ได้
4. ใช้วิธีวัด ประเมินผลหลายๆ วิธี	3.00	นำไปใช้ได้
5. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน หรือเป็นกระบวนการ	3.00	นำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 6 นำไปใช้กับตัวอย่างการศึกษา

4) การหาประสิทธิภาพประสิทธิผลนวัตกรรม

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม คือการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1 ห้องเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยได้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์สำหรับกรณีที่ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ต้องดำเนินการปรับปรุงและทดลองซ้ำจนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีผลการหาประสิทธิภาพของการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการหาประสิทธิภาพรายแผน

แผนการจัดการเรียนรู้	ผลรวมระหว่างเรียน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	E1	ผลรวมหลังเรียน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	E2
แผนที่ 1	864	24.00	1.93	80.00	576	16.00	0.99	80.00
แผนที่ 2	870	24.17	2.02	80.56	590	16.39	1.40	81.94
แผนที่ 3	892	24.78	1.84	82.59	600	16.67	1.17	83.33
แผนที่ 4	899	24.97	2.01	83.24	620	17.22	1.20	86.11
แผนที่ 5	924	25.67	1.87	85.56	626	17.39	1.10	86.94
ประสิทธิภาพโดยรวม	4,449	123.58/150	7.97	82.39	3,012	83.67/100	4.61	83.67

ดังนั้น นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ $E1/E2 = 82.39/83.67$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ที่ 80/80

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.56/81.94 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.59/83.33 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.24/86.11 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.56/86.94

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า นวัตกรรมมีประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์เท่ากับ 82.39/83.67 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ MKJCEP Model สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการระบุนปัญหา ทบทวนความรู้เดิม สืบค้นข้อมูล เรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้ ประเมินผลงาน และนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ค่าประสิทธิภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ MKJCEP Model อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อกระบวนการเรียนรู้ วางแผนการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่น และสร้างสรรค์ผลงานได้ดียิ่งขึ้น

การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม

การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมใช้การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดแบบทดสอบคะแนนเต็ม 50 คะแนน มีผลดังนี้

รายการ	คะแนนเต็มรวม	ผลรวมคะแนน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
ก่อนเรียน	1,800	931	25.86	4.73	51.72
หลังเรียน	1,800	1,511	41.97	3.21	83.94
คะแนนพัฒนาการ		580	16.11		32.22

นักเรียนจำนวน 36 คนมีคะแนนหลังเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปทุกคน คิดเป็น ร้อยละ 100.00 ดังนั้น ค่าดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมเท่ากับ $E.I. = 0.6674$ หรือร้อยละ 66.74 จากผลการวิเคราะห์พบว่าการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ย 25.86 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.72 และหลังการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 41.97 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.94 โดยมีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ย 16.11 คะแนน

ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6674 แสดงว่า ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 66.74 ของโอกาสในการพัฒนาจากคะแนนเดิมไปสู่คะแนนเต็ม อีกทั้งนักเรียนทั้ง 36 คนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 100.00 สะท้อนให้เห็นว่า นวัตกรรมสามารถพัฒนาความรู้ การคิดเชิงสร้างสรรค์ และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

5. การทดลองใช้นวัตกรรม

5.1 ประชากรและตัวอย่างการศึกษา

ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลลำพูน จังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2569 จำนวน 36 คน

5.2 ลักษณะของตัวอย่างการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้สอนได้เลือกทำการศึกษากับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีความเหมาะสมกับการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบในแง่ของจำนวนผู้เรียน ระดับความรู้ในเนื้อหาวิชา รวมถึงความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากเป็นชั้นเรียนที่ผู้ศึกษาได้จัดการเรียนการสอนในฐานะผู้สอน พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการเติมเต็มความเป็นนวัตกรรมและองค์ความรู้ทางสังคมศึกษา ซึ่งถือเป็นทักษะจำเป็นที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดเพื่อนำไปสู่การมีการคิดเชิงสร้างสรรค์และเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นพลเมืองผู้เรียนจะได้มีแนวทางในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ สร้างคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

6. การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา

6.1 การขยายผล

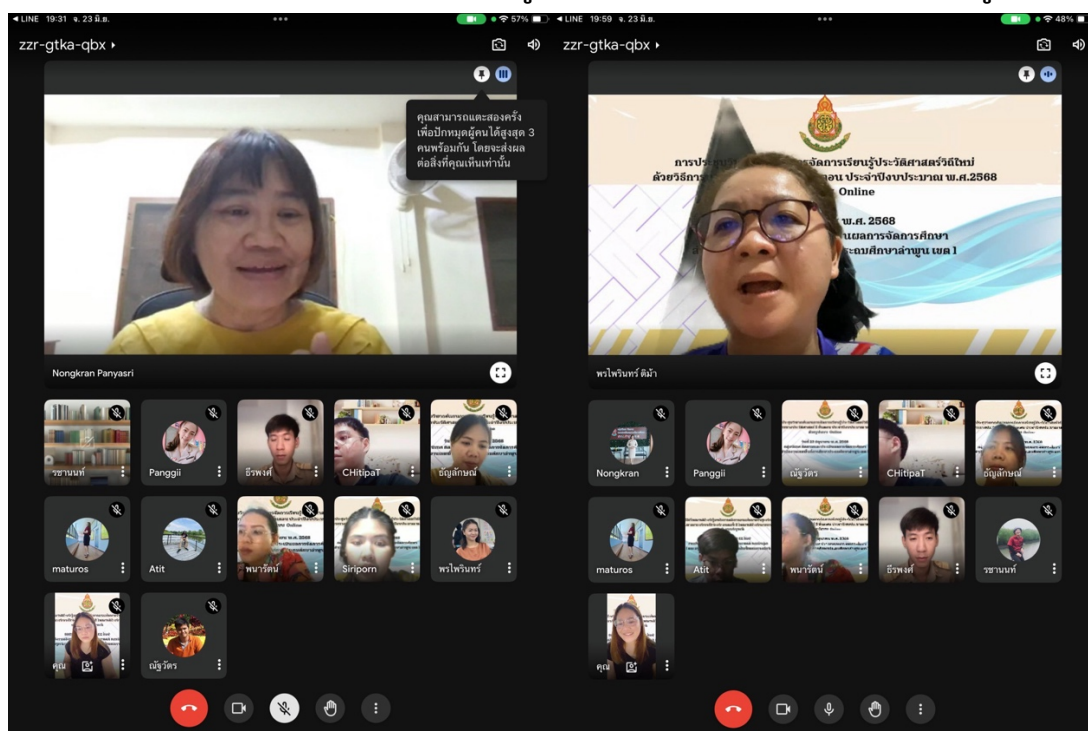
6.1.1 การขยายผล/การใช้นวัตกรรมการศึกษา

การวางแผนการจัดทำนวัตกรรมโดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับศึกษานิเทศก์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ (Content Validity) วิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

การนำไปใช้จัดการเรียนรู้กับตัวอย่างการศึกษา

การนิเทศกำกับติดตามเพื่อนำไปใช้ขยายผลในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การนิเทศกำกับติดตามเพื่อนำไปใช้ขยายผลในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การนิเทศกำกับติดตามเพื่อนำไปใช้ขยายผลในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การเผยแพร่ผลงาน

ระบบคลังนวัตกรรม

โดย ศธจ.ลำพูน

แดชบอร์ด

เพิ่มงานนวัตกรรม

งานนวัตกรรมของฉัน

งานนวัตกรรมทั้งหมด

หมวดหมู่งานนวัตกรรม

ผู้ใช้งานระบบ

นักนวัตกรรม

นวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาเพื่อเตรียมพลเมืองโลกในโรงเรียนวิถีใหม่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อผลลัพธ์ทางการเรียนรู้
ปีพัฒนา: 2025

จำนวนผู้เข้าชม: 184

หมวดหมู่: การจัดการเรียนรู้ / สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เจ้าของนวัตกรรม: อีรพงศ์ สกุลบรรเกียรติ

พรีวิวเอกสารนวัตกรรม

ข้อมูลนักนวัตกรรม

ชื่อ: อีรพงศ์ สกุลบรรเกียรติ

ตำแหน่ง: ครู

อีเมล: Teerapong.sakool@gmail.com

โทรศัพท์: 0959490642

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

เอกสารประกอบการคัดเลือก
ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (BEST PRACTICE)
การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน
(ประจำปีงบประมาณ 2568)

นายอีรพงศ์ สกุลบรรเกียรติ
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนอนุบาลลำพูน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูอีรพงศ์ สกุลบรรเกียรติ

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูธีรพงศ์ สกุลบวรเกียรติ

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

นวัตกรรมมัลติมีเดียสร้างสรรค์
ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สู่ประวัติศาสตร์วิถีใหม่

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูธีรพงศ์ สกุลบวรเกียรติ

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง
เชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนสู่ผลลัพธ์
ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูธีรพงศ์ สกุลบวรเกียรติ

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

นวัตกรรมหนังสือเล่มเล็กประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านจาง

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูธีรพงศ์ สกุลบวรเกียรติ

การเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมโดยร่วมเป็นวิทยากรแลกเปลี่ยน
แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่บูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

Show & Share PLC: History phase1
 การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568
 ด้วยรูปแบบออนไลน์ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2568
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

9 โรงเรียน
12 ครูผู้สอน

ดร.ณิชา เทียนสุวรรณ
ผอ.สพ.ลำพูน เขต 1

ดร.กฤตินี พันธุ์เสนา
รอง ผอ.สพ.ลำพูน เขต 1

นางสาวมธุรส เสนา
ศึกษานิเทศก์ สพ.ลำพูน เขต 1

“เรียนดี มีความสุข”

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
 กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

การประชุมเพื่อขับเคลื่อนแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่ยกระดับสู่ soft power
 ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

วันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2568
 ณ ห้องประชุมกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ดร.ณิชา เทียนสุวรรณ
ผอ.สพ.ลำพูน เขต 1

ดร.กฤตินี พันธุ์เสนา
รอง ผอ.สพ.ลำพูน เขต 1

นางอารีย์ ปานถม
รอง ผอ.สพ.ลำพูน เขต 1

นางสาวมธุรส เสนา
ศึกษานิเทศก์

ครูแกนนำขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่
 สพ.ลำพูน เขต 1

ร่วมเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ร่วมเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่ในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) History Phase 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ร่วมเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนวิถีใหม่เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ร่วมเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ร่วมเผยแพร่ผลงานที่ได้รับรางวัลในโครงการ Innovation for Thai Education (IFTE)
 นวัตกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

7. สรุปผลการดำเนินงาน/ผลสำเร็จของการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 36 คน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน ผลการดำเนินงานสรุปได้ ดังนี้

7.1 ผลสำเร็จด้านประสิทธิภาพของนวัตกรรม

ผลการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมพบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการหรือค่า E1 เท่ากับ 82.39 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์หรือค่า E2 เท่ากับ 83.67 ดังนั้น นวัตกรรมมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.39/83.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม สื่อ และกระบวนการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณารายแผนพบว่า ประสิทธิภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/80.00 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่ากับ 85.56/86.94 สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ MKJCEP Model อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถปรับตัว วางแผนการเรียนรู้ สืบค้นข้อมูล ทำงานร่วมกับผู้อื่น และสร้างสรรค์ผลงานได้ดียิ่งขึ้น

7.2 ผลสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 25.86 คะแนน จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.72 ภายหลังการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 41.97 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.94 โดยมีคะแนนพัฒนาการเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 16.11 คะแนน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.22

นักเรียนจำนวน 36 คนมีคะแนนหลังเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 36 คน คิดเป็น ร้อยละ 100.00 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในสาระสังคมศึกษา สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์จริง และนำความรู้ไปใช้ในการตอบคำถามหรือแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

7.3 ผลสำเร็จด้านประสิทธิผลของนวัตกรรม

ผลการคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมพบว่า มีค่าเท่ากับ 0.6674 หรือคิดเป็นร้อยละ 66.74 หมายความว่า ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.74 ของโอกาสในการพัฒนาจากคะแนนก่อนเรียนไปสู่คะแนนเต็ม แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.4 ผลสำเร็จด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์

ภายหลังการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถคิดและเสนอคำตอบได้หลากหลายมากขึ้น สามารถพิจารณาปัญหาทางสังคมจากมุมมองที่แตกต่าง ปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และพัฒนาแนวคิดให้เป็นผลงานที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ โดยแสดงพัฒนาการของการคิดเชิงสร้างสรรค์ใน 4 องค์ประกอบได้แก่

- 1) ความคิดคล่อง ผู้เรียนสามารถเสนอแนวคิดหรือแนวทางแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง
- 2) ความคิดยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนมุมมองและเลือกใช้ข้อมูลได้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 3) ความคิดริเริ่ม ผู้เรียนสามารถออกแบบผลงานที่มีความแปลกใหม่และสะท้อนความคิดของตนเอง
- 4) ความคิดละเอียดลออ ผู้เรียนสามารถเพิ่มเติมรายละเอียด ตรวจสอบ และปรับปรุงผลงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กระบวนการ MKJCEP Model เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ระบุปัญหา ทบทวนความรู้เดิม เรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้ ประเมินผลงาน และนำเสนออย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้น

7.5 ผลสำเร็จด้านสมรรถนะความเป็นพลเมือง

ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสมรรถนะความเป็นพลเมือง โดยสามารถนำความรู้ทางสังคมศึกษาไปเชื่อมโยงกับการปฏิบัติตนในโรงเรียน ชุมชน และสังคม แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ เคารพความคิดเห็นและความแตกต่างของผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม และร่วมตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเหตุผล นอกจากนี้ ผู้เรียนมีความกล้าแสดงความคิดเห็น รับฟังผู้อื่น แบ่งหน้าที่ในการทำงาน ช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าของศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนสมรรถนะความเป็นพลเมืองทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

7.6 ผลสำเร็จด้านผลงานของผู้เรียน

ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผนมาสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนการคิดอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หนังสือเล่มเล็ก อินโฟกราฟิก แผนผังความคิด คลิปวิดีโอ สื่อดิจิทัล การนำเสนอข้อมูล และผลงานเกี่ยวกับศาสนา หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และบริบทท้องถิ่น

ผลงานของผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการกำหนดประเด็นศึกษา สืบค้นและตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่ง สรุปองค์ความรู้ อ้างอิงแหล่งข้อมูล และนำเสนอด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และสามารถนำเสนอแนะจากครูและเพื่อนมาปรับปรุงผลงานให้มีคุณภาพสูงขึ้น

7.7 ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบ MKJCEP Model แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน สื่อและแหล่งเรียนรู้ ใบกิจกรรม แบบทดสอบ แบบประเมินการคิดเชิงสร้างสรรค์ แบบประเมินสมรรถนะความเป็นพลเมือง และเกณฑ์การประเมินผลงานแบบบูรณาการ

การพัฒนานวัตกรรมการส่งผลให้ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้กระตุ้นการคิด โคล้ และผู้อำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย สืบค้นข้อมูล สร้างองค์ความรู้ และประเมินการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมทั้งสามารถนำผลการประเมินมาปรับปรุงกิจกรรม สื่อ และวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

7.8 ผลสำเร็จด้านการนำไปใช้และขยายผล

นวัตกรรมได้รับการออกแบบให้มีขั้นตอนชัดเจน สามารถปรับใช้กับสาระต่าง ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงประยุกต์ใช้กับระดับชั้นอื่นได้ โดยครูสามารถปรับเนื้อหา สถานการณ์ ภาระงาน และแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยและบริบทของผู้เรียน ผลการดำเนินงานสามารถนำไปเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนิเทศภายใน และเวทีวิชาการ เพื่อให้ครูผู้สอนนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

7.9 ผลงาน ชิ้นงาน เชิงประจักษ์

ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ (ผู้เรียน)

นวัตกรรมการมัลติมีเดียสร้างสรรค์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นสู่ประวัติศาสตร์วิถีใหม่

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่
โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้น 3 การวิเคราะห์และตีความข้อมูล

- ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลทั้งภายในและภายนอก
- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลกับบริบทท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีใหม่
โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

วิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นที่ 1 การกำหนดประเด็นศึกษา

- ตั้งคำถามพื้นฐาน 5W1H เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษาในท้องถิ่น
- กำหนดขอบเขตการศึกษาให้ชัดเจน

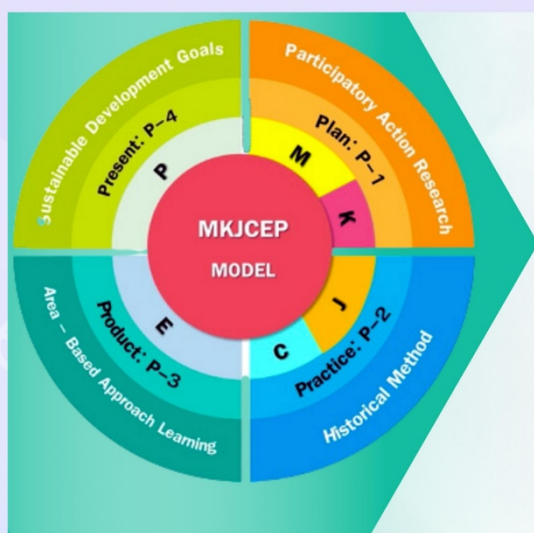

(เอกสารอิเล็กทรอนิกส์นวัตกรรมการศึกษาค้นคว้าสร้างสรรค์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
สู่ประวัติศาสตร์วิถีใหม่)

นวัตกรรมหนังสือเล่มเล็กประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านฉาง

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้
**MKJCEP
 MODEL
 21 CENTURY**

7.10 ผลลัพธ์ทางนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (ผู้สอน)

7.10.1 การพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอนุบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

คู่มือการจัดการเรียนรู้
สังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
MKJCEP MODEL
เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์
สำหรับผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ธีรพงศ์ สุกุลวรเกียรติ

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ครูธีรพงศ์ สุกุลวรเกียรติ

(เอกสารอิเล็กทรอนิกส์การพัฒนานวัตกรรมการสอนสังคมศึกษาโดยใช้รูปแบบ MKJCEP Model เพื่อพัฒนาการคิดเชิงสร้างสรรค์และสมรรถนะความเป็นพลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

บรรณานุกรม

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2561). **องค์ความรู้หลักสูตรการสอนสังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2559). **อนาคตวิทยา: ทฤษฎีและเทคนิคการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา**. เชียงใหม่: โครงการตำราและหนังสือคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยรัตน์ โตศิลา, และวลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). **กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และวิธีการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบโดยเรียงลำดับพิจารณาเป็น 1-2 และ 3 : แนวทางในการพัฒนาทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10, 63-74.
- นัตยา ปิณฑานนท์. (2526). **อนาคตศาสตร์**. กรุงเทพฯ: พีรพัฒน์.
- สิริวรรณ ศรีพล. (2548). **การพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลโลก สำหรับเยาวชนตามแนวพุทธธรรม (รายงานการวิจัย)**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุริยา เหมตะศิลป. (2553). **ศึกษาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**. วารสารการวัดผลการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2531). **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะเล่มที่ 4**. กรุงเทพฯ: ห.จ.ก. พันนี้พับลิชชิง.
- Kemis, S., & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planner**. 3rd ed. Geelong, Australia: Deakin University Press.
- Mangkhang et al. (2021). **The Mahaboworn Model of Social Studies Learning Network Innovation to Develop of Indigenous History Learning Resources in Northern Thailand**. Journal of Education and Learning, 10(5), 177-186.
- Walton, H. and Matthews, M. (1989). **Essentials of problem-based learning**. World Federation for Education: in the Western Electric Plant, Hawthorne, Illinois.

นวัตกรรม

โครงการ Innovation for Thai Education (IFTE) นวัตกรรม การศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษา

